బౌవా! ఇది [illegible]!"

* * *

ఖరీదైన కారు పోర్టికోలోకి వచ్చి ఆగింది. ఖరీదుకు కాళ్ళూ, చేతులూ అమ్ముకుంటున్న అప్పన్న పరిగెత్తుకుంటూ వెళ్ళి, వెనక తలుపు తెరిచాడు.

ఒంటికి సూటూ, కాలికి బూటూ వేసుకుని, నొసటన ఆంజనేయస్వామి బొట్టు పెట్టుకుని పేరిన నెయ్యిలా నవనవలాడుతున్న ఆఫీసర్ ఈశ్వర్ కారులోనించి దిగాడు.

దిగి, పెరగాలనుకున్న జీతాల కోసం పెరగని గుమాస్తాలు పెట్టుబడిగా పెడుతున్న నమస్కారాలు అందుకుంటూ తన రూమ్‌లోకి వెళ్ళాడు. కోటు తీసి స్టాండుకు తగిలించి, గోడకు ఉన్న వెంకటేశ్వరస్వామి పటానికి నమస్కరించి, టేబుల్‌ముందు కూచుని పేపరు తెరిచాడు.

"మే ఐ కమిన్, సర్!"

"ఎస్."

గుమాస్తా విశ్వనాథానికి పిల్లిలా కాలివేళ్ళ గోళ్ళను పాదాల్లోకి లాక్కునే శక్తి ఉందేమో, ఆఫీసర్ ఏస్ అనగనే పిల్లిలా చప్పుడు చేయకుండా, పెంపుడు కుక్కలా అతి వినయంగా లోపలికి వచ్చాడు. జాగ్రత్తగా ఫైలు తెరిచి ఈశ్వర్ ముందు ఉంచాడు. ఈశ్వర్ సంతకం చేస్తుండగా,

"సార్! నాలుగు రోజులు సెలవు కావాలి. . . మా. . . ఆవిడ. . . ప్రసవించింది. . ." చేతులు నలుపుకోవాలనుకున్నాడు కాని, చేతిలో ఫైలుండటంతో ఆ ప్రయత్నం విరమించుకున్నాడు.

"దాం దేముంది . . . తీసుకుందు గాని. . . అన్నట్టు ఏం పిల్ల?"

"మగపిల్లవాడండి!"

ఈశ్వర్ చూస్తున్న ఫైల్ పక్కన మూసేశాడు. కూర్చున్న కుర్చీ బర్ మనేలా వెనక్కి తోశాడు. కింది పెదవి కొరుక్కుని వదిలేశాడు.

"ఈసారికూడా మగపిల్లవాడే నన్న మాట! ఇంతకు ముందు ముగ్గురుకూడా మగపిల్లలే కదూ?"

విశ్వనాథం సంతోషంగా "అవును, సార్" అందామనుకున్నాడు కాని ఈశ్వర్ మొహం చూసి అనలేక... 'అవు'నన్నట్లు తల ఊపాడు.

లక్ష్మీపతిగారి అబ్బాయి దగ్గర కూడా చక్రాల సైకిలు చూసిన బిచ్చగాడి కొడుకు ముఖం పెట్టాడు ఈశ్వర్, విశ్వనాథం మాటలు విన్నాక! తన ఆ ముఖాన్ని అక్కేసేపు అలా ఉంచటం భావ్యంకాదని అక్కడ కాస్త, అక్కడ కాస్త నవ్వు అప్పు తెచ్చుకుని పెదాలకు పులిమాడు. గొంతు సవరించుకుని మాటలు పెగల్చాడు.

గుణం మంచిదైనప్పుడు మగబిడ్డలైనా, ఆడబిడ్డలైనా బాధపడవలసిన పనే ఉండదు. అయినా కొడుకు కావాలని కోరి, కొడుకుని కనలేని భార్యమీద కసితో ఆడజాతిని అతిగా ద్వేషించడం తగదు. పున్నామ నరకం నుంచి తప్పించే కొడుకుని ప్రసాదించేది కూడా ఆడదే కదా, మరి!

"అదృష్టవంతుడివి, విశ్వనాథం! నలుగురూ మగబిడ్డలే!"

"కొడుకులైనా, కూతుళ్ళైనా ఖర్చు కాకుండా పెద్దవాళ్ళు కారుకదండీ!"

"అలా అనకు. అసలు కొడుకంటూ పుడితే చాలు, ఆ బిడ్డను కన్నతండ్రికి పున్నామ నరకం తప్పుతుంది. అలాంటిది నీకు నలుగురూ కొడుకులే! ఎంత పుణ్యం! ఈ నలుగురు పెరిగి, నీ ముసలితనంలో అక్కరకొస్తే ఎంత లాభం! ఆడపిల్లలైతే ఈ లాభం ఎక్కడిదీ?"

"నిజమే, సార్! మరి నా సెలవు..."

"సెలవా. . . నా కిద్దామనే ఉందోయ్! కాని, ఇన్స్పెక్షన్ వచ్చి పడింది ఖర్మ! అయినా నలుగురు బిడ్డల తండ్రివి మరీ కొత్తవాడిలా అలా ఆత్రపడిపోతావేం! నిమ్మళంగా చూడ వచ్చులే!"

"అది కాదండీ!"

"ఐ యామ్ సారీ, మిస్టర్ విశ్వనాథం!"

విశ్వనాథానికి అక్కడే బోల్డు కోపం వచ్చింది. కాని, బయట కెళ్ళి కో—క్లర్క్ ముందు కక్కాడు. "మన ఆఫీసర్ వట్టి ఫూల్, గురూ! మగబిడ్డల తండ్రులంటే ఏడ్చిపోతాడు. సెలవు లివ్వడు. చేతిలో లేదు కాని, ఉంటే . . . మగపిల్లలున్న గుమాస్తాలకి జీతాలుకూడా ఇవ్వడు!"

బయటి మాటలు వినని, వినలేని ఆఫీసర్ ఈశ్వర్, తన ఎయిర్ కండిషన్డ్ గదిలో విశ్వనాథాన్ని తలుచుకుని 'మగపిల్ల వాణ్ణి కన్నాట్ట, ఫూల్' అనుకున్నాడు కసిగా! వెంటనే రెండు చిత్తుకాగితాలు తీసుకుని పరపర చింపేశాడు.

టెలిఫోన్ మోగింది. ఫోన్ అందుకున్నాడు ఈశ్వర్.

"హలో, ఈశ్వర్ స్పీకింగ్! ఎక్కడినుండి... కాంతా నర్సింగ్ హోమా?... ఊఁ... ఏమిటంటారూ ... నా వైఫ్ నన్ను చూడాలంటూందా? సారీ అని చెప్పండి. . . మరేం చెప్పక్కర్లేదు."

విసురుగా ఫోన్ పెట్టేశాడు. అంతే విసురుతో కుర్చీలోనించి లేచి కోటు తొడుక్కున్నాడు. అప్రయత్నంగా గోడనున్న కాలెండర్ కేసి చూశాడు. పదవ తేదీ చూపుతూంది కాలెండర్. 'నిర్మల ప్రసవించి సరిగ్గా వారం రోజులైంది. ఈ వారంలో తను ఒక్కసారికూడా వెళ్ళి నిర్మలనూ, బిడ్డనూ చూళ్ళేదు. తను చూళ్ళేదని నిర్మల ఏడుస్తూందిట. ఏడవాలి. ఇంకా ఏడవాలి...అయిదుగురు ఆడపిల్లల్ని కన్న నేరానికి ఇంకా ఏడవాలి! ఈసారికూడా ఆడపిల్లను కన్నందుకు కుళ్ళికుళ్ళి ఏడవాలి.' కసిగా కోటుబటన్స్ అన్నీ పెట్టి, మళ్ళీ రెండు తీసి, టకటక బయటికి వచ్చి కారు ఎక్కాడు.

ఖరీదైన కారు ఖరీదైన బంగళా తాలూకు పోర్టికోలోకి వచ్చి ఆగింది.

ఈశ్వర్ కారులోంచి దిగి చుట్టూ చూశాడు. దూరంగా గార్డెన్‌లో అయిదేళ్ళ ఉమ ఆడుకుంటూంది. ఎక్కడో దాక్కున్న కోపం ఈశ్వర్ ముఖంలోకి చేరింది. గబగబా వెళ్ళి ఉమ జబ్బ పుచ్చుకుని లాగి నుంచోబెట్టాడు.

"తోటలో ఆడుకోవద్దని నీ కెన్ని సార్లు చెప్పాను, ఇడియట్! ఆడుతూంది చాలక ఒళ్ళంతా మట్టి పులుముకుంటావా! మాటంటే అంత లక్ష్యం లేకుండా ఉన్నావా?"

ఈశ్వర్ బలమైన చేతులు ఉమ లేత బుగ్గలపైన వేళ్లగుర్తులు వదిలినాయి.

ఉమ తండ్రిని చూసీచూడగానే భయంతో బట్టలు తడిపేసుకుంది... అతడు కొట్టిన దెబ్బలకు కళ్ళు, చెక్కిళ్ళు నీళ్ళతో నింపేసుకుంది.

ఉమ ఏడ్పు ఈశ్వర్‌కు మరింత కోపం తెప్పించింది. జబ్బ పుచ్చుకుని, విరిగిపడిన వేపకొమ్మను ఈడ్చుకుపోయినట్లుగా ఈడ్చుకుపోయి ఇంట్లో పడేశాడు.

ఉమని ఏడిపించి చేతులు దులుపుకుంటున్న అతడికి, ఏదో కథల పుస్తకం చదువుకుంటున్న ఉమ తండ్రిని చూసి గాభరాగా ఆ పుస్తకాన్ని ఏం చేయాలో తోచక అవస్థపడటం కనిపించింది.

చీమ

అదేమీ చెప్పదు కనుక చీమకంటె ఉత్తమంగా ఎవడూ ప్రబోధించలేదు.

— ఫ్రాంక్లిన్

ఈశ్వర్‌కు నవ్వు వచ్చింది. నవ్వలేదు; దిగుతున్న కోపాన్ని దిగనివ్వలేదు. మింగవలసిన కోపాన్ని కక్కేశాడు. మూడంగల్లో వెళ్ళి, చాచి ఉమ చెంపమీద కొట్టాడు.

"వేళా పాళా లేకుండా వెధవపుస్తకాలన్నీ చదువుతావా? చదువు, సంధ్య లేకుండా కథలూ గిట్రా చదువుతావా! బుద్ధి లేదూ?"

"పొరపాటైంది, నాన్నారూ! ఇంకెప్పుడూ చదవను." చెంపలకు చేతులడ్డు పెట్టుకుంటూ భయం నిండిన కళ్ళతో, గుబగుబలాడే గుండెతో జాలిగా అంది ఉమ.

"ఇంకెప్పుడూ చదవకపోతే... ఇప్పుడు చదివినదానికి ఎవడు తింటాడు?"

ఈశ్వర్ పళ్ళు బిగపట్టి, ఉమ జుట్టు పట్టుకుని తల గోడకేసి కొట్టాడు.

"అమ్మా!" గగ్గోలుగా ఏడ్చింది ఉమ.

"చేసింది చాలక ఏడుస్తున్నావా! వెయ్ గోడకుర్చీ! ఊఁ!"

ఉమ ఏడుస్తూ, ఎస్ ఆకారంలో గోడకుర్చీ వేసింది. కాళ్ళు లాగేస్తున్నాయేమో రెండుసార్లు లేచి నుంచోబోయి మళ్ళీ నాన్నను చూసి ఊరుకుంది.

"నిన్ను గోడకుర్చీ వేయమంది గోడ కానుకుని నుంచుందుకు కాదు!" ఈశ్వర్ ఉంగరాల చేయి ఉమ తలమీద ఠంగ్‌మని గంట మోగించింది.

కొద్దికొద్దిగా ఏడుపును మింగేస్తున్న ఉమ, రెండు చేతులతోను తల బాధగా రుద్దుకుంది. "అబ్బా...అమ్మా" అంటూ మళ్ళీ ఏడ్పు లంకించుకుంది.

"ఏయ్, నువ్ నోర్మూస్తావా! మూయవా? ఊఁ!" ఈశ్వర్ కర్ర కోసం వెతికాడు.

"మూసుకుంటున్నా, నాన్నారు! నోరు మూసుకుంటున్నా. . . మ్మ్. . . మ్మ్... మ్మ్..." నోరు మూతపడినా కళ్ళనీళ్లకు కట్టపడలేదు.

ఈశ్వర్ "ఛీఛీ ఆడసంత" అంటూ తన రూమ్‌లోకి వెళ్ళి, బట్టలు మార్చుకుని బయటికి వచ్చాడు.

రేగిన జుట్టు, ఉబ్బిన కళ్ళు, ఎర్రబడ్డ చెంపలు, ఎగిరి పడుతున్న ముక్కుపుటాలు, గోడకుర్చీ భరించలేక వణుకుతున్న కాళ్ళు — వీటన్నిటితో ఉమ, తండ్రిలో కొద్దిగా సంచలనం కలిగించగలిగింది. అయితే, కలిగిన సంచలనాన్ని కప్పిపుచ్చుకుంటూ, "లేలే! వెధవ ఏడుపు మొహం నువ్వూను! వెళ్ళి ఆ మొహం కాస్త కడుక్కు చావు!" అన్నాడు.

ఉమ లేచి కళ్ళు నులుముకుంటూ నుంచుంది.

"ఆ రెండు దయ్యాలేవీ!"

ఆ రెండు దయ్యాలు ఉమ, ఉమలకన్నా పెద్దవే!

యమధర్మం

-డి. ప్రభాకర్

ఉమ పలకలేదు.

"నిన్నే అడిగేది?" మళ్లీ తన్నేలా అన్నట్టు గర్జించాడు ఈశ్వర్.

"రేపు పరీక్షలట. పైన చదువు కుంటున్నారు."

రేపు పరీక్షలయితే మాత్రం... ఇప్పుడా చదవటం! ఛీ ఛీ! అసలే ఆడసంత అనుకుంటే దానికి బొత్తిగా తెలివికూడా లేకుండా పోయింది!... మువ్వేళ్ళు... వెళ్లి వాళ్లను పిల్చుకురా!"

ఉమ రెం డడుగులు వేసింది. గోడ కుర్చీ కలవాటుపడ్డ కాళ్ళు నడవలేక తడబడినాయి. ఉమ కింద పడ్డది.

"పడ్డా! పడ్డావు! నాకు తెలుసు... ఎంత తిన్నా కళ్లలో నీళ్ళు తప్పితే కాళ్ళ

లోకి బలం రాదు . . . యూస్‌లెస్ ఫెలోస్."

ఉమ మెల్లిగా లేచి చిన్నగా పైకి వెళ్లి జానకి, భానుని వెంటబెట్టుకుని వచ్చింది. వాళ్లను చూడగానే ఈశ్వర్ మళ్లీ మండిపడ్డాడు.

"మీ కేమన్నా బుద్ధుందా అసలు! ఈ ఇంటిని ఇలాగేనా ఉంచటం? కాస్త శుభ్రం చేయాలని తెలీదూ? ఈ దున్నపోతు తోటలో ఆడుతుందే. . . దీన్ని లోపలకు తేవాలని తెలీదూ? ఆ గాడిద పాఠం పుస్తకం వదిలేసి కథలు చదువుతూందే. . . దానికి బుద్ధి చెప్పాలని తెలీదూ? ఛీ ఛీ మీకంటే వనజే నయం!"

వనజ ఈశ్వర్ కుటుంబానికి పసిపిల్ల. పదిహేనేళ్ల ప్రాయంలో ఆ ఇంటికి వచ్చింది. వచ్చాక తన చేతులతో మూడు కాలెండర్లు మార్చింది. ప్రతి రోజూ పనివెంట పని పూర్తి చేస్తూనే ఉంటుంది. నా అన్నవాళ్లు లేకపోవటంతో ఆ ఇంట్లోనే ఓ గదిలో ఉంటూంది. ఈశ్వర్‌కి ఆ అమ్మాయిమీద కోపం ఎప్పుడూ రాదు. వచ్చినా బయటకు కనిపించదు.

జానకి, భాను వయసులో పెద్దపిల్లలు కావటంతో వాళ్ల నాన్న మాటలు బాగా అర్థమవుతూంటాయి. అందుకే ఒంటి మీద దెబ్బ పడకపోయినా చెవులబడ్డ మాటలకే గుండెలు పిండుకున్నారు. 'మాకంటే వనజే నయం. దెబ్బలు తినదు, మాటలు పడదు' అని లోపలే అనుకున్నారు. నిశ్శబ్దంగా కన్నీరు కార్చారు.

"మొదలెట్టారు ఏడుపు! ఛీ ఛీ ఛీ... ఈ ఏడుపులతో శాంతి లేకుండా పోతూంది." ఈశ్వర్ గిరుక్కున తిరిగి తన గదిలోకి వెళ్లబోయాడు. వెళ్లబోయిన వాడు గుమ్మంలో మనిషిని చూసి ఆగాడు. కళ్లు పెద్దవి చేసి, గొంతు పెగల్చుకుని "మీరా... డాక్టర్" అనగలిగాడు.

డాక్టర్ శాంతాదేవి "ఊఁ" అంది గంభీరంగా.

"రండి. అలా నిలబడిపోయారేం! మా నిర్మల ఎలా ఉంది?"

"ఇంకా మాట పడిపోలేదు. అందుకే మీ కోసం కలవరిస్తూంది!"

"డాక్టర్!"

"మీరు ఆవేదన పటించకండి, ప్లీజ్! నా కంతా తెలుసు! ఆడపిల్ల తల్లి అయిందని అర్ధాంగిని చూట్టం మానేశారని తెలుసు. పురుడు వచ్చి వారం అయినా, మీకు కబుర్లమీద కబుర్లు పెడుతున్నా హాస్పిటల్‌కు రాకుండా ఆ తల్లిని అనుక్షణం ఏడిపిస్తున్నారని తెలుసు! అన్నీ తెలిసిన నా ముందు మీరు . . . నిర్మల అంటే ఎంతో ఇది ఉన్నట్లూ, ఆవిడ బాధ మాతో తీరని వ్యథ కలిగిస్తున్నట్లు నటించడం తప్పుకదూ?"

ఈశ్వర్ ముఖం మాడింది. తల వంచుకున్నాడు మౌనంగా!

"పచ్చి బాలింతను అలా దుఃఖపెట్టటం భావ్యం కాదు. ఒక్కసారి చూసి వెళుదురు గాని రండి!"

ఈశ్వర్‌కు డాక్టర్ శాంతాదేవి చాలా నాళ్లనుండీ తెలుసు. కాని ఆవిడ మాటను తేలిగ్గా తోసివెయ్యటం ఇంత వరకూ తెలీదు. అందుకే తల వంచుకునే "వస్తున్నాను పదండి" అన్నాడు.

"మీరు వచ్చేవరకు ఉంటాను. కానివ్వండి."

ఈశ్వర్ బట్టలు మార్చుకుని శాంతా దేవితో శాంతా నర్సింగ్‌హోమ్‌కి వెళ్లాడు. శాంతాదేవి ఈశ్వర్‌కు నిర్మల ఉన్న రూమ్ చూపి "ఇప్పుడే వస్తా" నంటూ పైకి వెళ్లింది.

ఈశ్వర్ వంగుతూ దగ్గరికి వేసి ఉన్న తలుపులు తెరిచాడు.

లోపల మంచముంది. మంచం పక్కనే ఊయ ఉంది. ఊయలలో పాప ఉంది.

మంచంమీద నిర్మల ఉంది. పడుకుని ఉంది. పీక్కుపోయి బక్కచిక్కిన శరీరం, పాలిపోయిన ముఖం, ఎండిపోయిన పెదవులు — ఆకురాల్చిన చెట్టులా ఉంది. నిద్రలాటి మగతలో అస్పష్టంగా గొణుక్కుంటూంది.

ఈశ్వర్ బూటు చప్పుడు చేశాడు.

నిర్మల బరువుగా కళ్లు తెరిచింది. తెరిచిన కళ్లు ఈశ్వర్‌ని చూసి మిలమిల లాడినాయి. అధరాలు ఆనందంగా అదిరినాయి.

గతాన్ని తవ్వి వర్తమానాన్ని దుఃఖ పూరితం చేసుకోవటం నిర్మలకు చేతకాని పని. అందుకే అణువణువునా అడుగున పడి ఉన్న శక్తిని కూడగట్టుకుని లేచి కూచుంది.

అందుకే, 'ఇన్నాళ్లూ నన్ను చూట్టానికి రాలేదేం' అని సాధించకుండా, "వచ్చారా! రండి, పాపను చూద్దురు గాని.

వేంకటరమణ సాహిత్య పదావళి-10. ముగింపు తేది 4—2—70

(భారత సుప్రీం కోర్టు తీర్పు ననుసరించి నిర్వహించబడుతున్న సాహిత్య పోటీ)

రు. 3200 గెలుపొందండి

ఆల్ కరెక్టు రూ. 1000. ఒక తప్పుకు రూ. 800. రెండు తప్పులకు రూ. 600.

	1	రు/	2	రు/	3	రు/	ప్రత్యేక ఉచిత కూపను ప్రత్యేక బహుమతి రు. 800	
1	ఆదర్శం	ఆశయం	ఆదర్శం	ఆశయం	ఆదర్శం	ఆశయం		
2	ప్రేమ	త్యాగము	ప్రేమ	త్యాగము	ప్రేమ	త్యాగము		
3	విశ్వాసం	బలం	విశ్వాసం	బలం	విశ్వాసం	బలం		
4	దుఃఖానికి	ఆవేశానికి	దుఃఖానికి	ఆవేశానికి	దుఃఖానికి	ఆవేశానికి		
5	ధనము	ధర్మము	ధనము	ధర్మము	ధనము	ధర్మము	ధనము	ధర్మము
6	మాటలు	మాయలు	మాటలు	మాయలు	మాటలు	మాయలు	మాటలు	మాయలు
7	విచిత్రంగా	ఆశ్చర్యంగా	విచిత్రంగా	ఆశ్చర్యంగా	విచిత్రంగా	ఆశ్చర్యంగా	విచిత్రంగా	ఆశ్చర్యంగా
8	నిష్కల్మషం	నిర్మలం	నిష్కల్మషం	నిర్మలం	నిష్కల్మషం	నిర్మలం	నిష్కల్మషం	నిర్మలం
9	దురాలోచనలు	దుర్బుద్ధులు	దురాలోచనలు	దుర్బుద్ధులు	దురాలోచనలు	దుర్బుద్ధులు	దురాలోచనలు	దుర్బుద్ధులు
10	ధనము	స్నేహము	ధనము	స్నేహము	ధనము	స్నేహము	ధనము	స్నేహము
11	యవ్వనం	వివాహం	యవ్వనం	వివాహం	యవ్వనం	వివాహం	యవ్వనం	వివాహం
12	సాహిత్యం	సంగీతం	సాహిత్యం	సంగీతం	సాహిత్యం	సంగీతం	సాహిత్యం	సంగీతం
13	సౌఖ్యం	అదృష్టం	సౌఖ్యం	అదృష్టం	[illegible]	అదృష్టం	సౌఖ్యం	అదృష్టం
14	మార్పంటు	ఓర్పంటు	మార్పంటు	ఓర్పంటు	[illegible]	ఓర్పంటు	మార్పంటు	ఓర్పంటు

← ప్రతి మూడు కూపనులతో పాల్గొనిన ప్రత్యేక కూపను ఉచితము. →

మా నిబంధనలకు బద్ధులమై పోటీలో పాల్గొనుచున్నాము.

పేరు.. అడ్రసు..

నిబంధనలు : 1. ఆధారముల సహాయంతో మీరు కాదనుకొనే పదమును కొట్టి వేయండి. రచయిత తన పుస్తకములో వాడిన పదమే సరియైనది. 2. కూపను ఒక్కింటికి ఒక రూపాయి ప్రవేశ రుసుము M.O. ద్వారాగాని, క్రాసుచేయని I.P.O. ద్వారాగాని, నగదు రూపమునగాని పంపించవలెను. కూపనుతో M.O. రశీదు జతపర్చవలెను. 3. విజేతల పట్టికకు 15 పై.ల పోస్టేజి పంపించవలెను. 4. ఒకరు ఎన్ని కూపనులైనను పంపించవచ్చును.

ప్రత్యేక కూపను ఆల్‌కరెక్టుకు మాత్రమే 800 రూపాయలు బహుమతి

ఆధారములు: 1. తల కలకోసం కాదు. కలకొక ఆదర్శం/ఆశయం ఉండాలి. 2. గుణ పక్షపాతము గల పవిత్ర వస్తువు ప్రేమ/త్యాగము. 3. ప్రతి పనికి ఆత్మ విశ్వాసం/బలం చాలా అవసరం. 4. సహనాతీతం అయిన దుఃఖాని/ఆవేశానికి ఒక విరుగుడు ఉండాలి. 5. ధర్మ ప్రవర్తనములేని వారిని ధనము/ధర్మము రక్షింపదు. 6. స్త్రీల మాటలు/మాయలు మగవారికి దుర్గమములు. 7. కథలకంటె, నిజ జీవితాలే ఒక్కోసారి యెంతో విచిత్రంగా/ఆశ్చర్యంగా వుంటాయి. 8. బాపూజీ ప్రార్థనలు మనస్సు నిష్కల్మషం/నిర్మలంగా వుండటం కోసం చేశారు. 9. పనిలేక ఊరక గూర్చుండు వారికి దురాలోచనలు / దుర్బుద్ధులు పుట్టుచుండును. 10. ధర్మ నిర్ణయము వచ్చి నప్పుడు ధనము/స్నేహము జూచుకొన గూడదు. 11. స్త్రీకి యవ్వనం/వివాహం పెద్ద అలంకారము. 12. సాహిత్యం/సంగీతం ఒక వ్యసనం లాంటిది. 13. సౌఖ్యం/అదృష్టం మరీ మితి మీరితే మతి పోతుంది. 14. మనిషన్న తరువాత మార్పంటూ/ఓర్పంటూ ఉండాలి.

అడ్రసు : మేనేజరు,
వేంకటరమణ సాహిత్య పదావళి,
వరంగల్-2. (A.P.)

పదావళి — 9 సొల్యూషన్ : పేదసాదుల, ప్రజల క్షేమము, ఆనాలోచన, సుఖవంతం, వృత్తి, టొన్నీ, ప్రవర్తనా, చరిత్ర, విగ్రహం, ప్రపంచం, మనసు, జీవితం, సిగ్గు.

సంతా మీ పోలికే అంటున్నారు చూసినవాళ్లంతా" అంది సంతోషంగా.

"ఎవరి పోలిక వచ్చినా ఒకటే, ఆడపిల్ల పుట్టాక." పుల్లవిరుపుగా అన్నాడు ఈశ్వర్.

నిర్మల ముఖం కళ కోల్పోయింది. లేచి, ఊయలలోని పాపను ఈశ్వర్ కిచ్చి, అతడు ముద్దాడుతుంటే చూసి మురిసిపోదామనుకున్నదల్లా పాప మాట ఎత్తేసరికి ఈశ్వర్ ముఖంలో కనిపించిన భావాలు చూసి మానేసింది. గొంతు సవరించుకున్నా బొంగురుగానే పలికింది.

"ఎందుకండీ ఆడపిల్లలంటే అంత ద్వేషం మీకు! ఇంటిదగ్గిర పిల్లల్నికూడా ఇలాగే కసురుకుంటున్నారని పనిది చెప్పింది. ఆ పసిపిల్లలేం చేశారని వాళ్లనలా సాధిస్తారు!"

ఈశ్వర్ భృకుటీకరించాడు. "పసిపిల్లలేం చెయ్యరు. పెద్దయ్యాకే చేస్తారు. పెళ్లి చేసుకుని ఎవరి దారిన వాళ్లు వెళ్లి, మన ముఖమైనా చూడరు. ఇంతెందుకు...మీ నాన్న వ్యాపారంలో నష్టం వచ్చి మునగానాం తేలానాంగా ఉన్నాడు గదా—ఆయన క్షేమమన్నా అడుకో గలుగుతున్నావా నువ్వు?"

నిర్మల మాట్లాడలేదు. [illegible] వేదన ముఖంలో కనిపించింది.

ఈశ్వర్ ఆమెకేసి ఓ మారు చూసి చిన్నగా కిటికీ దగ్గిరికి వెళ్లాడు. కిటికీ ఊచలు పట్టుకుని హాస్పిటల్ లాన్ కేసి చూస్తూ, "నిజానికి పెద్దలిచ్చిన ఆస్తి, సంపాదించుకోగల శక్తి ఉన్న నాకు. . . నా సంతాన మేదో తప్పి తలకెత్తాలన్న కోర్కె ఏ కోశానా లేదు. కాని. . . కాని... ఆడజాతిని కన్న నేరానికి నరకానికి పోవలసి వస్తుందేమన్న బాధ నన్ను నిమిష నిమిషానికీ దహించివేస్తోంది."

"అదేమిటండీ!" అయోమయంగా అడిగింది నిర్మల.

"అదంతేనండీ! 'అపుత్రస్య గతిర్నాస్తి' అన్నారు గదండీ! కొడుకుల్లేని వాడికి, ఎంతమంది కూతుళ్లున్నా పున్నామ నరకం తప్పదు గదండీ! కావలిస్తే ఈ విషయం మీ బామ్మ నడగండి. బ్రతికుంటే మీ బామ్మ నడగండి!"

ఈశ్వర్ వ్యంగ్యంగా అన్న మాటలను నిర్మల హాస్యంగా కొట్టి పారెయ్యాలనుకుంది. గుండెల్లో భయమున్నా, పెదాలను నవ్వించింది.

"అప్పుడే అలా భయపడిపోతారేమండీ! మీ కేమన్నా వయసు మరిగిపోయిందా, నా కిక పిల్లలే పుట్టరా?"

"పుట్టరు!"

ఈశ్వర్ గబగబా వెళ్లి నిర్మల పమిట కింద దాగి ఉన్న మంగళసూత్రం పైకి తీసి, "నీకు మగపిల్లలు పుట్టే యోగ్యతే ఉంటే ఈ అయిదు తాయెత్తులు కట్టించుకున్నాకైనా పుట్టేవారు" అన్నాడు.

అవిడను వదిలేసి తన షర్ట్ చేతులు పైకి మడిచి జబ్బకున్న నాలుగు తాయెత్తులు చూపుతూ, "నీ నుదుటున మగ సంతతే రాసిఉంటే ఈ నాలుగు తాయెత్తులు కట్టించుకున్నాకైనా కలిగేవారు!" అన్నాడు.

చిత్తరపోయి చూస్తున్న నిర్మల దగ్గిరికి వెళ్లి ముఖంలో ముఖం పెట్టి, "మగబిడ్డల్ని ఎత్తుకోగల గీతే నీ కుంటే వేంకటేశ్వరుడికి మొక్కుకున్నప్పుడన్నా పుట్టేవారు! గంగలో మునిగి విశ్వేశ్వరుని దర్శించిన తరవాతైనా పుట్టి ఉండేవారు! ఇన్ని జరిగినా ఆడపిల్లలు తప్ప మగపిల్లలు కలగని నీకు, ఇక కలుగుతారన్న నమ్మకం నాకు లేదు!" అన్నాడు.

నిర్మలలో ఓపిక తగ్గింది. ఓర్పు తగ్గింది. అందుకే ఈశ్వర్ పిడివాదం భరించలేక వాడిగా, విసుగ్గా అంది: "అయితే, ఏమిటి మీరు అనేది!"

ఈశ్వర్ తన పనే దేమిటో అనేద్దామా, వద్దా అని సందేహిస్తూ నిర్మలకేసి చూశాడు.

'ఒక రోజు చచ్చేవాడికైతే ఏడవ వచ్చు. రోజూ చచ్చేవాళ్లకి ఎవ రేడుస్తారు?' అన్నట్టు చూస్తుందామె. ఆమె చూపుల్లోంచి విసుగు ముసుగు తీసి చూసింది. ఈశ్వర్ ప్రతి కదలికను అసహ్యించుకున్నట్లుగా ఉంది.

ఆ స్థితిలో ఉన్న నిర్మలను చూసేసరికి ఈశ్వర్ తను అనదలుచుకున్నది అనేద్దామనిపించింది; అనేశాడు.

"నేను మళ్లీ పెళ్లి చేసుకోవాలనుకుంటున్నాను!"

"ఆఁ!" బోల్తా కొడుతున్న బస్సులో ప్రయాణీకురాల్లా, సుడిగుండంలో చిక్కుకున్న చిన్నదానిలా విలవిలలాడిపోయింది నిర్మల. గుండె పనిచేయటం ఆగిపోయిందేమో అనేలా నిర్ఘాంతపోయి చూస్తోంది.

ఈశ్వర్ నిర్మలను చూసీ చూడనట్లు, తను వచ్చిన పని అయిపోయినట్లు బయటికి వెళ్లబోయాడు.

నిర్మల తేరుకుని అతడి కాళ్లు పట్టుకుంది. పట్టుకున్న పాదాలను కన్నీటితో కడిగింది. గుండెలు చించుకుని భర్తను ప్రార్థించింది.

"ఏమండీ! ఈ అన్యాయం చేయకండి! అయిదుగురు బిడ్డల తల్లిని! భగవంతుడు మన ముఖాన రాయని దానికోసం తప్పటడుగు వేయకండి!"

"భగవంతుడు నీ ముఖాన రాయలేదేమోగాని, నా ముఖాన లక్షణంగా రాశాడు. నాకు ఇద్దరు మగపిల్లలు కలుగుతారని మా తాతగారు నా చెయ్యి చూసి చెబుతూండేవారు! మగబిడ్డ తల్లినయ్యే యోగ్యత నీకు లేదు గాని, తండ్రినయ్యే యోగ్యత నా కుంది! ముందు కాళ్లు వదులు." ఈశ్వర్ కసురుకున్నాడు.

"వదలను! మీ మనసు మారేంత వరకు వదలను!"

"వదలకపోతే చావు!"

రెండు చేతులతోటి నిర్మలను బలంగా తోసి వెనక్కి తిరిగి చూడకుండా బయటికి వచ్చి కారెక్కాడు ఈశ్వర్.

కారు కదిలింది. అతడు ఆక్సిలేటర్ తప్ప బ్రేక్ తొక్కటం మానేశాడు. ముసురుతున్న ఆలోచనలతో విసురుగా కారు నడుపుతూ సెంటర్‌కి వచ్చేసరికి ఇంటికి వెళదామనుకున్నాడు.

ఇంటిదోవ తప్పించాడు!

హోటల్‌కి వెళదామనుకున్నాడు — బార్‌కి వెళ్లాడు.

బీర్ తాగుదామనుకున్నాడు—బ్రాందీ తాగాడు.

ఎగ్జిబిషన్‌కి వెళదామనుకున్నాడు — 'హరే రామ' సినిమాకి వెళ్లాడు.

ఇండియన్ న్యూస్ రెవ్యూ జరుగుతూంది. ఏదేదో కరువు ప్రాంతంలో మంత్రిగారు పర్యటిస్తున్నారు. కడుపులు వీపుల కంటుకుపోయిన ప్రజలు, రోడ్డుకు అటూ ఇటూ నిలబడి జై అంటూంటే వీపుకు మైలుదూరం వరకు పొట్ట పెంచిన మంత్రిగారు నవ్వుతూ నడుస్తున్నారు. నిలుచున్నవాళ్లలో నీటుగా ఉన్న పిల్లల్ని ముద్దాడుతున్నారు.

ఈశ్వర్ అదే 'హరే రామ' అనుకుని, "హీరో బాగా యాక్ట్ చేస్తున్నాడు" అనేశాడు.

"ఆయన హీరో కాదండీ, మంత్రి గారు! అసలు సినిమా ఇంకా [illegible] అవలేదు." పక్కనే కూర్చున్న పెద్దమనిషి నవ్వుతూ కల్పించుకున్నాడు.

ఈశ్వర్ నవ్వేసి ఊరుకున్నాడు. 'హరే రామ' మొదలైంది. ఈశ్వర్‌కి తలనొప్పి కూడా మొదలైంది. 'ఛఛ పాడు సినిమాలు!' అనుకుంటూ లేచి బయటికి వచ్చి కారు ఎక్కాడు.

కారు రోడ్డెక్కింది. రోడ్డు నెక్కి కారు ముందుకి పోతూంది. ఈశ్వర్ ముఖం సిగరెట్ కాలుస్తూ, అటూ ఇటూ తిరుగుతూంది. తిరుగుతున్నదల్లా రోడ్డు పక్కన ఓ కుర్రవాడిని పెద్దవాడు కొడుతూండడం చూసి ఆగింది. ఆగిన ముఖం కారు నాపింది.

ఈశ్వర్ దిగి కారు [illegible] బడ్డాడు.

"చెప్పు! ఇంకెప్పుడన్నా ఇలా [illegible] వస్తు కావాలని గొడవ చేస్తావా? చెప్పు! చెప్పరా, గాడిదా!" పెద్దమనిషి పెద్దవాడు కనక, "చెప్పు" అన్నప్పుడల్లా పెద్ద దెబ్బ ఒకటి తగిలిస్తున్నాడు. చిన్న పిల్లవాడు పెద్దమనిషి కొడుకై ఉంటాడు. చిన్నవాడు గనక పెద్దగా ఏడుస్తున్నాడు. ఆ పిల్లవాడి తల్లి [illegible] అసహాయంగా చూస్తూ నిలుచుండిపోయింది.

ఈశ్వర్‌కు కథ అర్థమైంది. ఆ పిల్లవాడు ఏదో ఆటవస్తువు కొనిపెట్ట

తిండికి

ఫోటో— దేవరకొండ భరద్వాజ (మద్రాసు-17)

[illegible] ఉంటారు. కొడుకు [illegible] గొరిజెంటాన్న అతనే ఆ [illegible] మనిషర్ని తీసి [illegible] ఉంటారు. చూసేవాడుగానే ఆ [illegible]... ఆ మనిషర్ని... ఉత్తి వెలిబిర [illegible] వెలితిరలో నేను ఉంటుందా? [illegible]? [illegible] తెలి ఉంటుంది. [illegible] ఒళ్ళు మండి, ఆ [illegible] తల్లార్చుకునేందుకు కొడుకు [illegible] కురిపిస్తున్నాడు!

[illegible] చూస్తుంటే [illegible] హృదయం షాక్‌కింది పేపర్‌లా [illegible]. 'ఫూల్ ఫెలో! నువ్వు [illegible] పుట్టుంటే ఓ ఊరు కొని [illegible] నిన్ను రాజుగా చేసిఉండేవాడిని. కో [illegible] తీర్చేవాడిని. [illegible]? దారి తప్పావ్! [illegible] ఇంట్లో పుట్టి [illegible] పోతున్నావ్! ఈ జన్మ [illegible]... బెటర్ లక్ నెక్స్ట్ టైమ్!' [illegible] డోర్ తెరిచి కారులో [illegible] ఈశ్వర్ భుజంమీద [illegible] వచ్చింది.

[illegible] తిరిగి, "నువ్వు [illegible] ఫూల్" అంటూ తెరిచిన డోర్ [illegible].

"[illegible] ఫూల్‌వి, నీ రెండో పెళ్ళి [illegible], ఫూల్?"

"పేపర్‌వర్క్ జరుగుతూంది! నువ్వు [illegible] ఓ పిల్లను వెదికిపెడితే [illegible]!"

"[illegible] కారు [illegible] కారుగాను! [illegible] పెట్టుకుని కూరకి [illegible] ఇంట్లో వనజను పెట్టు [illegible] పెళ్ళి [illegible] కొడుకు [illegible]?"

"[illegible] [illegible] ముందుగాని [illegible]? [illegible]... [illegible]... [illegible]!"

"[illegible] ఆరోగ్యంగా ఉండేది! [illegible] ఉండేవాళ్ళు పెద్దకు పోయి [illegible] రోజులా హాస్పిటల్ చుట్టూ తిరుగుతుంటారు. [illegible] ఇంకోటి ఉంది. నువ్వు [illegible] పెళ్ళాన్ని వదిలి ఇంకో పెళ్ళి [illegible] కొద్దిగా కష్టమైన పని. [illegible], అందం చందం ఉన్న [illegible] పిల్ల అతిదండ్రులూ ఒప్పుకోక [illegible] గొప్పింటి [illegible] ఒప్పుకున్నా పెళ్ళి అయ్యాక [illegible] పడుకోమంటుంది. [illegible] పెంకి [illegible]. [illegible]... ఆ పిల్ల... [illegible]...

నువ్విచ్చిన ప్రమోషన్‌కి ఉబ్బి తబ్బిబ్బై నీకు జీవితాంతం బుజపడి ఉంటుంది. పిల్లల్ని కనటం మినహా నీకు చెప్పకుండా ఏ పనీ చేయదు. ఖర్మగాలి తనకే ఆడపిల్లలు పుడితే... నువ్వు కోపంతో తన్ని తగిలేసి మూడో పెళ్ళి చేసుకున్నా మాటాడదు! ఏమంటావ్!"

ఈశ్వర్‌లో సంతోషం సంకెళ్ళు తెంచుకుంది. "వండ్రఫుల్ ఆయిడియా విది" అంటూ జేబులోంచి రెండు వంద రూపాయల నోట్లు తీసి మిత్రుడి జేబులో కుక్కి తను కారెక్కాడు.

ఇంటిదగ్గిర కారు దిగాడు. గుండె లెందుకో జలదరించాయి. చిన్నగా వెళ్ళి తలుపు కొట్టాడు.

తలుపులు తెరుచుకున్నాయి.

విరిమల్లెల సిరివాసన గుబాళించింది.

ఈశ్వర్ దీర్ఘంగా శ్వాస తీసి కళ్ళు పెద్దవి చేసి చూశాడు.

పెరగవలసినరీతిలో పెరిగి, తిరగవలసిన రీతిలో వంపులు తిరిగి నోరూరించేలా నిలబడి ఉన్నది ఎదురుగా, వనజ!

'వనజలో ఇంత అందమా!?' ఈశ్వర్ కళ్ళు చులుముకు చూశాడు. వనజే!

వనజ ఈశ్వర్ చూపులకు తలదించుకుని పక్కకు తప్పుకుంది, అతడికి దారి ఇస్తూ.

"పిల్లలంతా పడుకున్నారా?" ఈశ్వర్ తన గదిలోకి వెళుతూ అడిగాడు.

"ఆఁ!"

ఈశ్వర్ బట్టలు మార్చుకుని సిగరెట్ వెలిగించి కుర్చీలో కూర్చుని వనజను గురించి ఆలోచించసాగాడు. 'వనజ అందమైనదే! తన పక్కన నిలబడ గలిగినదే! ముఖ్యంగా ఆ పెదవులు...'

ఈశ్వర్ 'జిప్' మన్నాడు. వెంటనే వనజను పిలిచి "నేను నిన్ను పెళ్ళాడు తాను" అని చెప్పి కౌగిలిలో కరిగించాలను కున్నాడు.

అంతలోనే మంచినీళ్ళ కుళాయిలోంచి

విద్య

మానవుని మేధస్సుకు విద్యారంభం ఉయ్యాలలోనే జరుగుతుంది.

— టి. కోగన్

వచ్చే చేపలా అతడికో అనుమానం వచ్చింది— అంతా విని అది పెళ్ళికి ఒప్పుకోకపోతే?

అవును! అది ఒప్పుకోకపోయినా ఒప్పుకోకపోవచ్చు! ఏ పిలకొట్టు వరమేశంగాడినో ప్రేమించా వచ్చు. అప్పుడు?

నో! అది ఎవర్ని ప్రేమించటానికి వీల్లేదు! ప్రేమించినా పెళ్ళాడ్డానికి వీల్లేదు! తననే పెళ్ళాడాలి! అంతే!

తననే పెళ్ళాడాలంటే ఏం చేయాలి? ఈశ్వర్ సిగరెట్ గట్టిగా పీల్చాడు. ఆలోచన వచ్చింది. వెంటనే లేచి మంచం మీద కూచుని "వనజా!" అని పిలిచాడు.

"ఓయ్, వస్తున్నా" అన్న కేక ముందూ, వనజ వెనకా వచ్చారు.

"భోజనం వడ్డించాను." గది గడప అవతల గోడ కానుకుని అన్నది వనజ.

"భోజనాని కేంగాని తల పగిలి పోతూంది. కాస్త అమృతాంజనం రాద్దూ!"

వనజ సందేహిస్తూ వాకిట్లోనే నిలబడ్డది.

ఈశ్వర్ రెండు చేతులతోను కణతల్ని గట్టిగా నొక్కుకుంటూ, "నువ్వు రాయద్దులే! సొరుగులో ఉన్న ఆ అమృతాంజనం సీసా అన్నా ఇచ్చి వెళ్ళు" అన్నాడు.

వనజ తల వంచుకుని గదిలోకి వెళ్ళి సొరుగు తీసి, సొరుగులోనించి సీసా తీసి ఈశ్వర్ మంచం దగ్గిరికి వెళ్ళి అందించింది.

ఈశ్వర్ సీసాతోపాటు చేతిని అందుకున్నాడు. ఆ చేతిని అంటిపెట్టుకుని ఉన్న వనజ శరీరాన్ని బలంగా గుంజేడు. వనజ వచ్చి మంచంమీద పడ్డది.

ఆలా పడిన మరుగంటలోనే ఆమె ఊరి చివరి పాడుబడిన బావిలో పడ్డది!

ఈశ్వర్‌కు వనజ బావిలో పడిన సంగతి తెలీకుండానే తెల్లవారింది. తెల్లవారిన తరవాత తెలిసింది, వనజ ఇంట్లో లేదని! తెలిసింతరవాత అతడు ఆమె కోసం వెతికించాలనుకోలేదు. 'ఇడియట్! అర్థం చేసుకోలేకపోయింది!' అనుకున్నాడు.

ఆ తరవాత ఆ పిల్లని ఆట్టే సేపు మెదడులో మెదలనియలేదు. గబగబా డ్రెస్ చేసుకుని హాస్పిటల్‌కి వెళ్ళాడు.

తలకు గుడ్డ కట్టుకుని పడుకుని ఉంది నిర్మల. ఈశ్వర్‌ని చూసి లేవబోయింది.

వద్దని వారిస్తూ ఓ కాగితం తీసి "దీనిమీద సంతకం పెట్టు" అన్నాడు.

నిర్మల కాగితం చదివింది. కళ్ళలో కాంతి కోల్పోయింది. ఆక్రోశిస్తున్న గుండె మాటాడింది.

"ఏమండీ! మీ కింకా దయగలగ లేదా! మీ మనసు మారలేదా!"

"......"

"మీరు మీ మనసు మార్చుకోక పోతే... మళ్ళీ పెళ్ళికి తలపెడితే... నేను తల పగలగొట్టుకు ఛస్తాను!"

"నువ్వు సంతకం పెట్టకుండా ఈ పెళ్ళికి అడ్డుపడితే నేను తల పగల గొట్టుకు..."

"అంతమాటనకండి! అగ్నిలో మాడుతున్నదాన్ని పమ్మెటపోట్లతో చిత్రవధ చేయకండి! మనుంగలిన్న తృప్తి నాకు మిగల్చి... మీరే... మీరే... సుఖపడండి!" నిర్మల దిండులో తల దాచుకుంది.

"మై స్వీట్ డార్లింగ్! నాకు తెలుసు నువ్వు నా మాట వింటావని. ఏదీ ఇక్కడ సంతకం చెయ్!"

నిర్మల చేతులు వణికినాయి. సంతకం వణికింది. వణుకుతున్న కంఠంతో "అయిపోయింది... అంతా అయిపోయింది" అంటూ భోరున ఏడ్చేసింది.

ఈశ్వర్ నిర్మలను ఓదార్చాలనుకో లేదు. కాగితం మడిచి జేబులో పెట్టి ఆఫీసుకి వెళ్ళాడు.

ఆఫీసులో అడుగు పెట్టగానే కంట పడిన దృశ్యం, ముసలితల గుమాస్తా వరంధామయ్య చుట్టూ పడుచుమొండెం గుమాస్తాలు చేరి పరాచికాలాడుతున్నారు.

"అయితే, గురూగారూ! పెళ్ళికి ఎదిగిన ఆడపిల్లలు... తమకి... అరుగురున్నారన్న మాట!"

"ఆరేమిటోయ్, ఇంక్రమెంట్లా! అరున్నొక్క టైతే!" వరంధామయ్య గారు నవ్వలేక నవ్వుతూ అంటూ తల ఎత్తి ఈశ్వర్‌ని చూసి, "మేనేజర్‌గారు" అనేశాడు అప్రయత్నంగా.

గుమిగూడిన గుమాస్తాలు, పిల్లిని చూసిన ఎలకల్లా తలో మూలకు పరిగెత్తారు.

ఈశ్వర్ నవ్వుకుంటూ రూమ్‌లోకి వెళ్ళి వరంధామయ్యను పిలిపించాడు.

"ఏమండీ! మీకు పెళ్ళి కెదిగిన ఆడపిల్ల లెందరున్నారు?"

"చిత్తం! ఏడుగురు."

"నాకో పిల్ల నిస్తారా?" ఈశ్వర్ నవ్వకుండా ఉండలేకపోయాడు.

వరంధామయ్యకు చిన్నప్పుడు అడుకున్న 'కోతికోతి నీ కెంత మంది పిల్లలు? నాకో పిల్లనిస్తావా' అట జ్ఞాపకం వచ్చింది.

"చిత్తం. తమ రేదో ఎగతాళికి... నిజంగా అయితే, ఏడుగురు పిల్లల్నివ్వమన్నా ఇచ్చేస్తా. నా కేం అభ్యంతరం లేదు!"

నిజంగానే వరంధామయ్య ఏ అభ్యంతరం చెప్పకుండా గుండెలమీద ఉన్న ఏడు కుంపట్లలో ఒకటైన [illegible] లక్ష్మిని దించి ఈశ్వర్ చేతిలో ఉంచాడు.

కాపరానికి వచ్చిన [illegible] నాటి నుండి [illegible] [illegible]

బళ్లలా చెప్పా పెయ్యకుండా పడిపోవటం మొదలెట్టింది. ఈశ్వర్ ఓ రోజు ఓ పెద్ద డాక్టర్ని తన పెద్ద కారులో తీసుకువచ్చి కనకమహాలక్ష్మిని చూపించాడు.

డాక్టర్ నవ్వుతూ గదిలో కెళ్లి, నవ్వురాని బొమ్మలా బయటికి వచ్చింది. "ఆమె గర్భకోశం పూర్తిగా చెడిపోయింది. బాగా వీక్‌గా ఉంది మనిషి. ఆవిడకు ఆపరేషన్ చేయించటం ఎంతైనా అవసరం ఆపరేషన్ చేయిస్తే... బిడ్డలు కలిగే అవకాశం ఉండదు! ఆపరేషన్ చేయించక పోతే గర్భం రావచ్చు. గర్భం వచ్చిందంటే కాన్పు కష్టమై పెద్దప్రాణానికే ముప్పు రావచ్చు!"

ఈశ్వర్ ముఖం ఎర్రబడ్డది. డాక్టర్ మాట్లాడుతుండగానే తను ఓ నిర్ణయానికి వచ్చేశాడు; దాన్ని కక్కేశాడు. "ప్రాణానికి ముప్పువచ్చినా సరే. . . ఆవిడ బిడ్డని కనవలిసిందే. అదీ మగబిడ్డనే!"

డాక్టర్ ఈశ్వర్‌ను కనకమహాలక్ష్మి ఆపరేషన్‌కు ఒప్పించాలని చాలా ప్రయత్నం చేసింది. ఆమె ప్రయత్నాలన్నీ శవానికి చేసిన ఇంజక్షన్లలా అయిపోయాయి. విసిగి వెళ్లిపోయింది.

తరవాత కొన్నాళ్లకు కనకమహాలక్ష్మికి నెల తప్పింది.

మరికొన్నాళ్లకి ఆవిడ కడుపులో తిప్పింది; నొప్పింది.

ఈ నొప్పుల తిప్పలు అనుభవిస్తూ మగబిడ్డను ప్రసవించింది.

కన్న బిడ్డను చూద్దామనుకుంటూనే కన్ను మూసింది.

ఈశ్వర్ ఆవిణ్ని చూడకుండా కళ్లు మూసుకున్నాడు! కొడుకుని చూట్టానికి కళ్లు తెరిచాడు.

తను మగబిడ్డకు తండ్రి అయ్యాడని ఆనందంతో పొంగిపోయాడు. "నాకు కొడుకు పుట్టాడు. పుట్టి పున్నామ నరకానికి వెళ్లనున్న నన్ను కాళ్లు పుచ్చుకుని ఇవతలికి లాగేశాడు. ఈ శుభసందర్భంలో అందరికీ విందు చేస్తున్నాను రండహో!" అని దండోరా వేశాడు.

దండోరా విని తండోపతండాలుగా వచ్చారు ప్రజలు. అందరికి స్వయంగా వండలేదు) వడ్డిస్తూ, వాళ్లచేత కొసరి [illegible] తినిపించాడు ఈశ్వర్.

విందు ముగిశాక తన గదికి వెళ్లి, కొడుకుని చూసుకుంటూ తృప్తిగా [illegible].

[illegible] ఆ గదిలోనే మూలన పొంచి ఉన్న యమభటులు వెంటనే ముందుకి దూకి ఈశ్వర్ ప్రాణాలు పుచ్చుకుని యమపురికి తీసుకు వెళ్లారు.

నవ రత్న ఖచిత సింహాసనం అధిష్ఠించి ఉన్నాడు మహిష వాహనుడు. ఆయన ముందే చిత్రగుప్తుడు కార్యభారంతో వంగిన నడుముతో, బరువైన సులోచనాలతో ఓపలేని పరిమాణంలో ఉన్న చిట్టాలో ఎవరో తరుముకొస్తున్నట్లు బరబర గీకేస్తున్నాడు.

యమభటులు కొవిరాగా, ఈశ్వర్ నిర్ణీత స్థానంలో నిలబడి యమధర్మరాజుకు ప్రణామం చేశాడు.

చిత్రగుప్తుడు ఓ మారు తల ఎత్తి చూసి గబగబా ఓ చిట్టా లాగి పుటలు తిరగవేశాడు. అంతలోనే విసుగ్గా దాన్ని అవతలకు గిరవాటేసి, మరో చిట్టా లాగి దానిలో పుటలు తిరగేసి ఓ పుట దగ్గర ఆగి, యమధర్మరాజుకు వినిపించేలా చదివాడు.

"ఈ మానవుడు ఈశ్వరరాయ నామధేయుడు. కొడుకుని కని ఇవ్వలేదని ఏ లోపమూ లేని ప్రథమ కళత్రాన్ని హింసించాడు. దుర్మార్గుడై కన్నెపిల్లను కళంకినిని చేసి,ఆమె ఆత్మహత్యకు కారకుడయ్యాడు. స్వార్థంతో ద్వితీయ కళత్రాన్ని అనారోగ్యంతో అసువులు బాసేలా చేశాడు.

"ఇతడికి భూమిమీద ఓ పుత్రుడున్నాడు. పుత్రుణ్ణి కన్న సంతోషంతో ఒకసారి దానధర్మాలు చేశాడు." చిత్రగుప్తుడు ముగించాడు.

మొదటినుండి వెల్లబడుతూ వస్తున్న ఈశ్వర్ ముఖం, చివరి మాటలు వినేసరికి దేదీప్యమానంగా వెలిగిపోయింది.

"చిత్రగుప్తుడు చిత్రంగా చదివిన పట్టిక అంతా ఈ ఒక్క మాటతో కొట్టుకుపోతుంది, యమధర్మరాజా! నాకూ వారసుడున్నాడు. నేను దానధర్మాలు చేశాను. ఇక నాకు నరక ప్రసక్తి ఎక్కడిది?"

యమధర్మరాజు అది ఆలోచించవలసిన విషయమే అన్నట్లు తల పంకించాడు. దీర్ఘంగా ఆలోచించాడు. సున్నితపు త్రాసు బయటకు తీశాడు. ఈశ్వరరాయని పాపపుణ్యాలను కాటాలో వేశాడు. దానధర్మాలను తుల తూచాడు. తల పంకించి గంభీరంగా పలికాడు:

"ఈశ్వరరాయ నామధేయుండు పున్నామ నరకాన్ని తప్పించుకుందుకు పుడమినున్న ప్రాణుల్ని పుట్టెడు హింసలు పెట్టాడు. తన సుఖాలకొరకు ఎడతెగని కష్టాలపాలు చేశాడు. తను చేసినదానధర్మాలను మించి మహిం వాడు. ఇతగాడు తెలియక చేసిన పుణ్యాలకన్నా, తెలిసి చేసిన పాపాలే ఎక్కువగా ఉన్నాయి. వీటికి అరకువైద్యం లాటిది నరక మొక్కటే! ఇతగాణ్ణి మరుగుతున్న నీటిలో స్నానం చేయించి, కాగుతున్న నూనెలో వేయించండి!"

* * *

కథ వెంబడి పరిగెత్తిన కళ్లు, కళ్లను వెంబడించిన మనసు పందెం విరమించుకున్నాయి.

సుకుమార్ పెదాలు తడుపుకుంటూ,

వినడం ఎలాగో నేర్చుకో; చెడుగా ప్రసంగించేవారి నుంచి సైతం నీకు కొంత మేలు చేకూరుతుంది.

— ప్లుటార్క్

"బావుంది" అన్నాడు, కాగితాలు మాధవి చేతి కిస్తూ.

మాధవి కాగితా లందుకుంది. సుకుమార్‌కేసి చూడకుండా ఎటో చూస్తూ, "ఈ కథ నీ దని ఒప్పుకుందుకు మొహమాటపడి సింపుల్‌గా 'బావుంది' అని ఊరుకుంటున్నావా, బావా!" అంది.

సుకుమార్ ముసుగులో నించి ముగ్గులోకి వచ్చాడు. కాస్త చిరాగ్గా, "అయితే, బావుందనక ఏమనమంటావ్? నీ అద్వితీయమైన కథారాజంలో నాయకుణ్ణి నేనేనని ఒప్పుకోమంటావా?" అనేశాడు.

"నువ్వు ఒప్పుకున్నా, ఒప్పుకోకపోయినా నిజం అదేగా, బావా! ఈ కథ నీది. . . ముగింపు నాది!"

"కథంతా నా దెలా అవుతుంది? నేనేమన్నా రెండో పెళ్లి చేసుకున్నానా?"

"చేసుకునేందుకు అన్ని ప్రయత్నాలు చేస్తున్నావు గదా, బావా!"

సుకుమార్ తల దించుకున్నాడు.

"నీ మౌనంలో పూరాంగీకారం ఉంది, బావా! అయినా, నాకు తెలీకడుగుతాను... ఓ వేళ నువ్వు రెండో భార్యగా కొనుక్కున్న మనిషికూడా అందర్నీ ఆడపిల్లల్నే కంటే, ఆవిణ్ణి వదిలి మూడు, మూడు నొదిలి నాలుగు. . . అలా పెళ్లిళ్లు చేసుకుంటూపోతావా, బావా?"

"ఎన్ని చేసుకున్నా, చేసుకున్నవాళ్ల నోటికీ, కూటికీ లోటు రానివ్వనులే!"

మాధవి నవ్వింది. 'ఓ అమాయకుడా! నీకు తెలిసింది ఇంతేనా' అన్నట్టున్న ఆ నవ్వు, ఓ విధంగా జాలి నవ్వు! 'ఎంత అజ్ఞానివిగా మాట్లాడావు, బావా' అన్నట్టున్న ఆ నవ్వు, వింతగా గేలి నవ్వు!

"ఆడదానికి కావలసింది కేవలం అన్నం, ఆశ్రయం కావు, బావా! వాటి కంటే ముఖ్యమైన, అతి ముఖ్యమైన మొగుడి అనురాగం కావాలి! ఆప్యాయత కావాలి! ఆదరణ కావాలి! అవి ఉన్ననాడు ఆడది శ్రీ మహాలక్ష్మి అవుతుంది. . . తను చల్లగా ఉండి, పదుగురిని చల్లగా చూస్తుంది."

మాధవి ఆగింది. ఎందుకో అందాల రాసులు ఆవిడ నయనాలు అశ్రుపూరితాలు అయినాయి. గొంతు వణికింది.

"నీ ప్రేమ కరువైంది గనకనే నా అక్క. . . కదిలితే కారు, మెదిలితే డబ్బు ఉన్న నా అక్క. . . అనుక్షణం గుండెకోత అనుభవిస్తోంది. తింటానికి ఉండి తినలేకపోతూంది. అనుభవించటానికి ఉండి అనుభవించలేక పోతూంది. ఆనందంగా నవ్వగల శక్తి ఉండి అహో రాత్రాలు ఏడుస్తోంది. అసలు. . . అక్క నిన్న రాత్రి ఆత్మహత్యకు ఎందుకు ప్రయత్నించిందో తెలుసా, బావా? నీ కోసం. . . నీ సుఖం కోసం! తనను క్షణం క్షణం చిత్రహింస పెడుతున్న తన భర్త కోసం!"

"మాధవీ! ఏమిటి నువ్వనేది? రాధేమిటి. . . ఆత్మహత్య చేసుకోబోవట మేమిటి. . . అదీ నా కోసం కావట మేమిటి?"

"రాధక్క నిన్న గుప్పెడు స్లీపింగ్ పిల్స్ మింగేసింది, బావా! డాక్టర్ ఆ విషయాన్ని క్షణాలమీద పసిగట్టి, నిమిషాలమీద ప్రాణాన్ని కాపాడింది. బతికి బయటపడిన అక్కని, 'ఎందుకీ అఘాయిత్యం తలపెట్టావ్, అక్కా?' అని అడిగితే, ఏం చెప్పిందో తెలుసా, బావా... 'మీ బావ మగసంతతి కోసం మళ్లీ పెళ్లి చేసుకోవా లనుకుంటున్నారు... కాని, అదృష్టహీనురాల్ని. మొదటి భార్యనై... నేను మొత్తు రాచిప్పలా ఇంట్లో ఉండగా ఆయనకి పిల్లనెవరిస్తారు? భర్త అనురాగానికి నోచుకోని నేను, బతికినా ఒకటే చచ్చినా ఒకటే! బతికుంటే ఆయన్ని ఎలాగూ సుఖపెట్టలేను. నేను చస్తేనన్నా ఆయన నిరాటంకంగా పెళ్లాడి సుఖిస్తారు' అని బావురుమంది! ఈ విషయం అప్పుడే నీ చెవిన వేస్తానంటే వద్దని గొడవ చేసింది, బావా!"

"మాధవీ!"

"ఎందుకు, బావా, కేకలేస్తావు? అక్క చేస్తున్నది మనిషికి మించిన త్యాగమనా? లేక, నువ్వు చేస్తున్న హత్యకు మించిన నేరమనా?"

మాధవి తన మాటలతో [illegible]

దెబ్బ కొడుతూందని గ్రహించాడు సుకుమార్. తన ప్రవర్తన తనను దోషిగా నిలబెడుతూందనికూడా గ్రహించాడు. అందుకే మనసు ఒప్పుకుంటున్నా మనిషిగా ఒప్పుకోలేక, తన తప్పును చెప్పుకోలేక ఊరికే బుకాయించాడు.

"ఊఁ! ఆఁ! నేను... నేరం చేయుట మేమిటి?"

"చెబుతాను విను, బావా! అసలు బిడ్డలే అక్కర్లేదనుకుంటే గర్భం ధరించకుండా నిరోధించగల శక్తులు ఉన్నాయి. అలాగే అసలు సంతతి లేదని బాధపడేవారికి సంతతి కలిగించే ఉపాయా లున్నాయి. కాని... బావా... మాకు కేవలం మగపిల్లలు, లేదా ఆడపిల్లలే పుట్టాలంటే...అలా పుట్టించగల శక్తి ఏ వైద్యశాస్త్రానికి లేదు... బహుశా భగవంతుడికికూడా ఉండీ ఉండదు, బావా!"

సుకుమార్ మౌనంగా ఉండిపోయాడు.

"శాస్త్రానికి చేతకానిది, నువ్వు నమ్మే భగవంతుని చేతుల్లో లేనిది మానవ మాత్రులం మన కెక్కడినుండి వస్తుంది, బావా?"

మాధవి ప్రశ్నకు జవాబు ఆలోచిస్తున్నాడల్లే ఉండి, సుకుమార్ మాటాడలేకపోయాడు.

"రాదు, బావా! మనిషిగా ఈ విషయంలో నువ్వు కోరుకున్నది సాధించలేవు. కాని... నువ్వు ఈ సత్యాన్ని అంగీకరించలేక, అనవసరపు భయాలు సృష్టించుకుని, అయినవాళ్లను కష్టపెట్టి, కానిపనులకు తలపడుతున్నావు, బావా! రాత్రి అదృష్టం బాగుండబట్టి గాని, లేకపోతే ... నా గతి..." మాధవి ఏడ్చేసింది.

సుకుమార్ నిశ్చేష్టుడైపోయాడు. ఏ విషయమైతే మాధవికి తెలీదనుకుని అంతసేపు ధైర్యంగా మాటాడగలిగాడో, అదే విషయం ఆవిడకు తెలిసిపోయిందన్న ఆలోచన కలిగేసరికి సుకుమార్‌కు ముచ్చెమటలు పోసినాయి. కుర్చీలో కూర్చోలేక, నిలబడ్డాడు. మాధవి ముఖం చూడలేక తన ముఖాన్ని గోడకేసి తిప్పాడు. రాత్రి... త వెలాగూ రెండో పెళ్లి చేసుకోవా లనుకుంటున్నాడు గనక, ఆ చేసుకునేదేదో అందమైన మాధవినే చేసుకుందామన్న నిశ్చయానికి వచ్చాడు. కాని, ఆవిడ ఆ పెళ్లికి ఒప్పుకోదన్న భయంతో, ఆవిడ శీలాన్ని అపహరిస్తే ఒప్పుకుంటుందన్న నమ్మకం ఏర్పరుచుకున్నాడు. అర్ధరాత్రి వేళ, పిల్లిలా మాధవి గది దగ్గరికి వెళ్లాడు. తలుపులు నెట్టాడు. తెరుచుకోలేదు. కాస్త బలంగా నెట్టాడు. ఊహుఁ! లోపల గడియ వేసి ఉందని తెలిసిపోయింది. కోపంతో తలుపు బాదాడు. కాళ్లతో తన్నాడు. లాభం లేకపోయింది. నిస్సహాయంగా వెళ్లి పడుకున్నాడు.

తెల్లవారేసరికి మాధవి నవ్వుతూ కాఫీ అందించేసరికి ఈ పిల్లకు రాత్రి మెళకువ లేదేమోనని తృప్తి పడ్డాడు. కాని... కాని... ఆలోచించినకొద్దీ సుకుమార్ తల పగిలిపోతూంది. ముఖాన్ని చేతుల్లో దాచుకుని "మాధవీ... మాధవీ!" అన్నాడు బాధగా.

"సిగ్గుపడుతున్నావా, బావా! నీ పాపాలకి ఇంత చిన్న శిక్ష సరిపోతుందా? తప్పులేని పెళ్లాన్ని, తప్పంటే తెలియని పసి కూనల్ని, కలలు కనే కన్నెపిల్లను అన్యాయం చేసి, ఆవేదనలపాలు చేసే నీకు ఈ శిక్ష చాలదు, బావా! ఇంకా పెద్ద శిక్ష కావాలి. నీ హృదయం నిరంతరం రంపపుకోతకు గురి కావాలి. నువ్వు నీ భార్యను పెట్టిన కష్టాలు నీ పాలిటి యమగండాలై నిన్ను అగ్నిగుండాల్లో ముంచి తేలుస్తూండాలి. క్షణం క్షణం నీ జీవితం దుఃఖభాజితమై సుఖమంటే మరిచిపోయేలా చేయాలి. వస్తుంది, బావా! .. ఆ సమయం వస్తుంది. నువ్వు నమ్ముకున్న దేవుడున్నాడే... వాడు నువ్వు వేసే ప్రతి అడుగూ గమనిస్తున్నాడు. నీ పాపాలు పండే రోజు కొరకు ఎదురుచూస్తున్నాడు. ఆ రోజున...నీ నేరాలన్నిటిని ఒక్కొక్కటిగా జ్ఞాపకంచేసి మరీ శిక్షిస్తాడు నిన్ను. నువ్వు ఆ శిక్షలు అనుభవించలేక, మమ్మల్ని అందర్ని ఏడిపించినందుకు పశ్చాత్తాపం పడుతూ కుళ్లికుళ్లి ఏడుస్తావు, బావా! అదంతా ఎక్కడో, ఏ యమలోకంలోనో, నరలోకంలోనో జరగదు... ఇక్కడే... ఈ భూమిమీదే. మా కళ్లముందే జరుగుతుంది!" మాధవి ఆవేశంతో ఊగిపోతూంది.

సుకుమార్ మంటలమధ్య చిక్కుకున్న మనిషిలా దిక్కుతోచక విలవిల్లాడిపోతున్నాడు. గొంతు పెగల్చుకుని ఏదో అనబోయేటంతలో పక్క ఇంట్లోనించి చావుకేకలు వినిపించినాయి. లీలగా వినిపించిన కేకలు అంతకంతకు అధికమయ్యినాయి.

సుకుమార్ గబగబా కిటికీ దగ్గరికి వెళ్లాడు. మాధవికూడా వెళ్లి తొంగి చూసింది.

పక్కింటి మేడమీద... ఏభై ఏళ్ల ముసలాణ్ణి ఓ యువకుడు బలంగా తోయటంతో ముసలివాడు గోడకు గుద్దుకుని చావుకేక వేశాడు. అతడి తల పగిలి రక్తం కారుతూంది. మనసు విరిగి కన్నీరు కురుస్తూంది.

యువకుడు నడుముకి ఉన్న బెల్టు విప్పాడు. క్రూరంగా నవ్వాడు.

"ఇప్పు డేమంటావ్, నాన్నా! నా వాటా ఆస్తి నా కిస్తావా, లేదా!"

"అరే, నాయనా! వాటా ఏమిట్రా? ఈ ఆస్తి అంతా నీది కాదుట్రా! నువ్వు ఆ తాగుడు మానరా... ఆస్తంతా..."

"షటప్! మరోసారి అది మానమన్నావంటే ప్రాణాలు తోడేస్తాను జాగ్రత్త! పిచ్చిపిచ్చిగా వాగక వారం రోజుల్లో ఆస్తి నా పేర రాయి! ఇవాళ్టికి ఇనప్పెట్టె తాళా లిలా ఇయ్యి!"

"ఒరేయ్, రామం! వయసుడిగిన తండ్రిని... నన్నెందుకురా... ఇలా బాధిస్తావు... ఆ ఇనప్పెట్టెలో మీ అమ్మ నగలుతప్ప ఇంకేమీ లేవురా!"

"నాన్సెన్స్... నగలంటే నగలే... డబ్బులిచ్చే నగలు ... వాటికి అమ్మ నగలు, అమ్మమ్మ నగలు అని పేర్లు పెట్టకు! ఊఁ తియ్ తాళాలు."

ముసలాడు మొండికేస్తాడు.

"నే నివ్వన్నా."

"ఇవ్వవూ?"

"ఇవ్వను."

"అయితే చావు..." చేతిలో ఉన్న బెల్టుతో ముసలాణ్ణి గొడ్డును బాదినట్లు బాదసాగాడు. ముసలాడు లుంగ చుట్టుకుని కింద పడి దొర్లుతున్నాడు, "అమ్మా"... "అయ్యా" అంటూ.

అది చూస్తున్న సుకుమార్‌కు కోపం ముంచుకువచ్చింది. యువకుణ్ణి పట్టుకుని కాళ్ళు, చేతులు విరగ్గొడదామన్నంత ఆవేశం కలిగింది. పళ్ళు కొరుకుతూ కిటికీ ఊచల్ని బలంగా పట్టుకున్నాడు.

అవతల యువకుడు తండ్రిని ప్రహ తప్పేలా కొట్టి, తాళాలు పుచ్చుకుని కింది కెళ్లిపోయాడు.

మాధవి బాధగా నవ్వింది. "పాపం, పెద్దమనిషి కష్టపడి కొరివి పెట్టే కొడుకుని కన్నాడు, బావా! ఇక ఆ ముసలాడికి పున్నామనరక ప్రసక్తే లేదు. కాని, ఇప్పుడు అనుభవించాడే నరకం... అది అతడు అనుదినం, అనుక్షణం అనుభవించే నరకం. బహుశా దీనితో పోలిస్తే పున్నామ నరకం స్వర్గంలా ఉంటుందేమో!"

సుకుమార్ నోరు పలకలేదు.

"గుణం మంచిదైనప్పుడు మగబిడ్డలైనా, ఆడపిల్లలైనా బాధపడవలసిన పనే ఉండదు, బావా! అయినా, ఆడజాతి మీద అంత ద్వేషం పనికిరాదు... నిన్ను పున్నామనరకంనుండి తప్పించే కొడుకును ప్రసాదించేది... ఆడదేగదా, బావా!" మాధవి కిలకిలా నవ్వేసింది.

గృహాలంకరణ

చిత్రం—రామకృష్ణ (హైదరాబాద్)

సుకుమార్ తల వంచుకున్నాడు, ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుతూ.

"తల దించుకోక్కర లేదు, బావా, నువ్వు! కాని... ఆ తప్పు దిద్దుకో. తల ఎత్తుకు తిరగ్గలవు!"

సుకుమార్ ఓ క్షణంపాటు మౌనంగా నిలబడ్డాడు. ఉత్తర క్షణంలో, "ఉండు, ఇప్పుడే వస్తా" అంటూ లోపలికి వెళ్లాడు. పది నిమిషాల్లో పాంటు, షర్టుల్లో శుభ్రంగా తయారై బయటికి వచ్చాడు.

"శాంతి, సుధ, లక్ష్మి, సుశీ, సునీ ఇలా రండి!"

సుకుమార్ పిలుపు విని చెంగుచెంగున పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చారు పిల్లలు. ఎందుకు, ఏ క్షణంలో తన్నులు తినవలసి వస్తుందోనని అందరూ బిక్కమొహాలు వేసుకు ఉంచున్నారు. సుకుమార్ నవ్వుతూ అందర్లోకి చిన్నదైన సునీత నెత్తుకున్నాడు. దాని ముఖం మీద పడిన దాని ముంగురులను పైకి ఎగదోస్తూ, "అమ్మను చూడడానికి వెళదామా? అక్కడింకో బుజ్జిపాపాయికూడా ఉంది" అన్నాడు.

తండ్రి అంత సౌమ్యంగా మాట్లాడ్డం చూసి ధైర్యం పుంజుకున్న మిగతా పిల్లలు, "మేంకూడా వస్తాం, నాన్నారూ" అన్నారు.

"అలాగే... అలాగే... అందరం వెళదాం! నువ్వుకూడా డ్రెస్ చేసుకో, మాధవీ! హాస్పిటల్ కెళదాం." ★